

Sygn. akt I ACa 129/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Robert Jurga
Sędziowie:	SSA Jerzy Bess (spr.) SSA Regina Kurek
Protokolant:	sekr. sądowy Marta Matys

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Z. N.

przeciwko J. J.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 19 września 2017 r. sygn. akt I C 70/17

- 1. oddala apelację;**
- 2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 5.400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokata T. P. kwotę 6.642 zł (sześć tysięcy sześćset czterdzieści dwa złote), w tym 1.242 zł tytułem podatku od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

SSA Jerzy Bess SSA Robert Jurga SSA Regina Kurek

Sygn. akt I ACa 129/18

UZASADNIENIE

Powód Z. N. w pozwie wniesionym w dniu 2 września 2016 r., w postępowaniu nakazowym, wniósł o zasądzenie od pozwanego J. J. na swoją rzecz kwoty 233.628,38 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 5 sierpnia 2016 r. oraz kosztami postępowania. Powód wskazał, że w okresie od 12 - 21 lutego 2007 r. pozwany

doprowadził powoda do niekorzystnego rozporządzenia mieniem co zostało stwierdzone wyrokiem Sądu Okręgowego w Z., II Wydział Karny sygn. akt: II K 39/15, który stał się prawomocny z dnia 29 kwietnia 2016 r.

Nakazem zapłaty z dnia 14 października 2016 r. sygn. akt: I Nc 878/16 Sąd orzekł, że pozwany J. J. zobowiązany jest zapłacić na rzecz powoda kwotę 233.628, 38 zł z ustawowymi odsetkami oraz kosztami postępowania w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia ww. nakazu albo wnieść w tym terminie zarzuty.

Pozwany wniósł zarzuty od nakazu zapłaty, zaskarżając ww. nakaz zapłaty w całości.

Sąd Okręgowy w Krakowie, zaskarżonym wyrokiem z dnia 19 września 2017 r. sygn. akt I C 70/17:

I. utrzymał w całości nakaz zapłaty;

II. zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. przyznał pełnomocnikowi pozwanego od Skarbu Państwa kwotę 8.856 zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy, wskazał następujące motywy rozstrzygnięcia:

W sprawie bezspornym było, że w stosunku do pozwanego J. J. zapadł prawomocny wyrok karny skazujący za popełnienie przestępstwa. W sprawie sygn. akt II K 39/15 toczącej się przed Sądem Okręgowym w Z. pozwany został uznany za winnego popełnienia czynu opisanego w pkt II wskazanego wyroku, tj. tego, że w okresie od stycznia 2007 r. do września 2007 r. w Ż., P., K., P. i innych miastach Polski, w warunkach ciągu przestępstw, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, czyniąc sobie z popełnienia przestępstw stałe źródło dochodu, w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonej za przestępstwo podobne i działając

w zorganizowanie grupie przestępczej, której działalność miała na celu popełnienie przestępstw polegających na dokonaniu oszustw na szkodę podmiotów gospodarczych przez wprowadzenie kontrahentów w błąd co do zamiaru zapłaty ceny kupowanych towarów i w ten sposób po nabyciu przez J. R. udziałów spółki(...) sp. z o.o. z siedzibą w Ż. w okresie od 12 do 21 lutego 2007 r. wprowadził Z. N., prowadzącego działalność(...) Z. N. z siedzibą w Ł. do niekorzystnego rozporządzenia towarem w postaci 23 ton polietylenu o wartości 243.628,38 zł.

W pkt 10 wyroku Sąd na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec J. J. obowiązek częściowego naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego Z. N. kwoty 10.000 zł.

Zgodnie z art. 11 k.p.c. ustalenia wydane w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. Sąd w postępowaniu cywilnym nie tylko nie może więc dokonać odmiennych ustaleń faktycznych, lecz także prowadzić dowodów w tym kierunku.

Jak stwierdza się w literaturze, moc wiążąca wyroków karnych w postępowaniu cywilnym nie jest wynikiem określonych skutków prawomocności ani powagi rzeczy osądzonej wyroków karnych, lecz jej podstawę stanowi specjalna norma prawna mająca na celu głównie uniknięcie możliwości wydania na podstawie tych samych faktów różnych (sprzecznych) orzeczeń w sprawach cywilnych i karnych oraz konieczności prowadzenia postępowania dowodowego w dwóch odrębnych postępowaniach sądowych w celu ustalenia tych samych faktów.

Powołany wyrok wydany w sprawie karnej jednoznacznie przesądza odpowiedzialność pozwanego za wyrządzoną powodowi szkodę stosownie do art. 415 k.c. Ponieważ odpowiedzialność sprawców szkody za wyrządzoną szkodę jest, stosownie do art. 441 § 1 k.c., solidarna bez znaczenia pozostaje w jakim stopniu pozwany przyczynił się do jej powstania. Okoliczność ta może mieć znaczenie w ramach rozliczeń pomiędzy sprawcami szkody, jeżeli dojdzie do naprawienia szkody w całości lub w części przez pozwanego - stosownie do art. 441 § 2 k.p.c., nie ma natomiast znaczenia w stosunku do powoda, wobec którego pozwany obowiązany jest do naprawienia wyrządzonej szkody w całości skoro jego odpowiedzialność za szkodę została przesądzona prawomocnym wyrokiem skazującym za

popelnienie przestępstwa. Co do samej wysokości szkody wskazać należy, że została ona należycie wykazana przez powoda - wynika z przedłożonych przez powoda faktur (k. 12-13) i stanowi równowartość handlowej wartości produktu, za który powód nie otrzymał zapłaty.

Odnosnie wysokości szkody wskazać nadto należy, że co do zasady nie jest wykluczone dokonywanie przez sąd orzekający w sprawie cywilnej samodzielnych ustaleń odnośnie wysokości szkody wynikającej z popelnienia przestępstwa.

„Przepis art. 11 k.p.c. nie stanowi przeszkody do dokonania odmiennych lub dalej idących ustaleń co do faktów nie wchodzących w skład znamion czynu zabronionego objętego wyrokiem karnym. Wysokość szkody ustalona w wyroku karnym jest wiążąca dla sądu cywilnego jeżeli wysokość ta należy do znamion ustawowych przestępstwa i stanowi niezbędny element jego stanu faktycznego. A. K. (2) został skazany za przestępstwo oszustwa. Wartość mienia albo jego szczególna charakterystyka w odniesieniu do znamion przestępstwa opisanego w art. 286 § 1 i 2 k.k. nie mają żadnego znaczenia z punktu widzenia

kwalifikacji prawnej (Kodeks karny. Część szczególna. Tom III. Komentarz do art. 278-363.

Zoll Andrzej WK Wyd. IV 2016 r. Komentarz do art. 286 Małgorzata Dąbrowska-Kardas,

Piotr Kardas). Wartość szkody nie należy więc do znamion przedmiotowych przestępstwa

oszustwa co oznacza, że Sąd cywilny może samodzielnie ustalić wysokość szkody. Nie może

jedynie przyjąć, że szkoda nie miała miejsca (por. wyrok Sadu Najwyższego z dnia 29

czerwca 2016 r. III CSK 267/15)”. Pozwany skazany jednakże został za popelnienie

przestępstwa z art. 286 w związku z art. 294 §1 k.k., tj. za doprowadzenie do rozporządzenia

przez powoda mieniem znacznej wartości, tj. którego wartość w czasie popelnienia czynu

przekraczała 200 000,00 zł (art.-115 §5 k.k.). W takim wypadku wysokość szkody stanowi

jedno ze znamion czynu zabronionego. „Wysokość szkody ustalona w wyroku karnym jest,

wiążąca dla sądu cywilnego jeżeli wysokość ta należy do znamion ustawowych przestępstwa i stanowi niezbędny

element jego stanu faktycznego.” - wyrok Sądu Apelacyjnego w K. z dnia 29.11.2016 r., I ACa 1668/16 Legalis 2017 nr 1558641.”

Z powyższych przyczyn pominął Sąd, jako nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy wnioski dowodowe pozwanego o przesłuchanie w charakterze świadka T. K., J. R., a także wniosek o przesłuchanie stron na okoliczność faktu poniesienia przez powoda szkody, stopnia przyczynienia się pozwanego do jej powstania i wysokości szkody (art. 217 §3 k.p.c.).

Pominął Sąd także wniosek pozwanego zgłoszony w piśmie procesowym z dnia 15.03.2017 r. o zawiadomienie na podstawie art. 84 k.p.c. o niniejszym toczącym się procesie J. G., P. K. (2) oraz P. K. (3), współuczestników grupy przestępczej, w ramach której działał pozwany. W ocenie Sądu powołane osoby, wobec ustaleń wynikających z prawomocnego wyroku skazującego pozwanego za popelnienie przestępstwa, nie mają interesu w przystąpieniu do niniejszej sprawy w charakterze interwenienta ubocznego. Ich ewentualny interes prawny zaktualizować może się w procesie wytoczonym przeciwko nim przez powoda, ewentualnie przez pozwanego na podstawie art. 441 §2 k.c., w których możliwe będzie skuteczne podnoszenie zarzutów przysługujących im osobiście jako współdłużnikom solidarnym stosownie do art. 375 §1 k.c.

Mając powyższe na uwadze, na zasadzie art. 496 k.p.c., orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd na podstawie art. 98 §1 i 3 i art. 99 k.p.c.

O nieuiszczonych kosztach pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu orzekł Sąd na zasadzie §2, §4 ust. 1 i 3, §8 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata urzędu (Dz. U. z 2015 r. poz. 1801).

Pozwany zaskarżył niniejszy wyrok w wyrok w całości, zarzucając naruszenie przepisów prawa procesowego, które mogły mieć istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, a to:

1. art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez przyjęcie wysokości szkody wynikającej z dokumentów załączonych przez powoda do pozwu w sytuacji gdy pozwany zaprzeczył wysokości szkody oraz treści dokumentów, z której wynikała jej wysokość a powód wbrew rozkładowi ciężaru dowodu nie wskazał środków dowodowych celem wykazania wysokości dochodzonego roszczenia;
2. art. 11 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 i 2 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż ustalenia wydanego prawomocnego wyroku karnego są wiążące dla sądu cywilnego także co do wysokości poniesionej szkody, związku przyczynowo skutkowego pomiędzy działaniem pozwanego a powstaniem szkody
3. art. 217 § 3 k.p.c., w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie dowodu z przesłuchania w charakterze świadka T. K., J. R., na okoliczność faktu poniesienia przez powoda szkody, stopnia przyczynienia się pozwanego do jej powstania i wysokości szkody co w konsekwencji doprowadziło do tzw. „przesądu” na etapie otwartego przewodu sądowego.
4. art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. § 3 i § 2 pkt. 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2015.1800) oraz § 21 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. 2016.1668) poprzez jego błędne zastosowanie polegające na przyznaniu pełnomocnikowi pozwanego działającemu z urzędu kwoty 7.200 (8 856 zł brutto) w sytuacji gdy zgodnie z ww. przepisem, winna zostać przyznana i kwota 14.400 zł (17.712 zł brutto) VAT z tytułu udzielonej pomocy prawnej z urzędu.

Na tej podstawie pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

1 uchylenie nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Okręgowy w K. w postępowaniu nakazowym w dniu 14 października 2016 r. w sprawie o sygn. akt: I Nc 878/16 oraz oddalenie powództwa w całości

2. zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych oświadczając, że nie zostały one pokryte w całości jak i żadnej części,

a nadto:

3. o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z przesłuchania świadków T. K. oraz J. R. na okoliczność faktu poniesienia przez powoda szkody, stopnia przyczynienia się pozwanego do jej powstania, związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy działaniem pozwanego a wystąpieniem szkody oraz wysokości szkody

Powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja jest bezzasadna z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia i rozważania prawne Sądu I instancji, uznając je za własne.

Odnosząc się do zarzutów apelacji należy wskazać i podkreślić, iż argumenty te były już podnoszone w toku postępowania przed Sądem I instancji i Sąd Okręgowy odniósł się do nich w przytoczonych powyżej rozważaniach prawnych. Wobec faktu, że Sąd Apelacyjny podziela ustalenia i rozważania prawne Sądu I instancji, uznając je za własne, apelacja jest bezzasadna z przyczyn wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W szczególności istotne jest wynikające z art. 11 k.p.c. związanie sądu w sprawie cywilnej ustaleniami wydanego w postępowaniu karnym wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa, w tym co do wysokości wyrządzonej szkody, jeśli wysokość ta należy do znamion ustawowych przestępstwa, a tak było w niniejszej sprawie.

Tak więc jak trafnie przedstawia to Sąd Okręgowy, powołany wyrok wydany w sprawie karnej jednoznacznie przesądza odpowiedzialność pozwanego za wyrządzoną powodowi szkodę stosownie do art. 415 k.c. Ponieważ odpowiedzialność sprawców szkody za wyrządzoną szkodę jest, stosownie do art. 441 §1 k.c., solidarna bez znaczenia pozostaje w jakim stopniu pozwany przyczynił się do jej powstania.

Dlatego też uznając apelację za bezzasadną, Sąd Apelacyjny orzekł jak w pkt 1 sentencji na mocy **art. 385 k.p.c.**

Brak także podstaw do uwzględnienia apelacji w części kwestionującej wysokość zasądzonych kosztów tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Skarżący trafnie wskazuje na datę złożenia pozwu w niniejszej sprawie tj. 2 września 2016 r., która to data determinuje zastosowanie wersji Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie [dalej jako: rozporządzenie]. W przedmiotowej sprawie zastosowanie znajdzie rozporządzenie w wersji obowiązującej do dnia 27 października 2016 r., kiedy to nastąpiła zmiana opłat za czynności adwokackie. W § 21 rozporządzenia zmieniającego z dnia 3 października 2016 r. (DZ.U. 2016.1668) znalazł się zapis, że do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie rozporządzenia stosuje się przepisy dotychczasowe do czasu zakończenia postępowania w danej instancji.

Natomiast apelujący błędnie zarzuca, że w wydanym orzeczeniu Sąd I instancji, orzekając o przyznaniu na rzecz pełnomocnika pozwanego zwrotu kosztów, nieprawidłowo określił wysokość kwoty tytułem kosztów zastępstwa, albowiem koszty te, zgodnie § 2 pkt. 7 w zw. z § 3 obowiązującego na czas orzekania rozporządzenia sprawie opłat za czynności adwokackie, winny zostać wyliczone na kwotę 14.400 zł (**kwota minimalna**), a nie kwotę 7.200 zł ponieważ sprawa rozpoznawana była w trybie zwykłym już po skutecznym wniesieniu zarzutów do nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym.

W tym kontekście należy wskazać, że uwadze skarżącego uszła treść §4, zgodnie z którym:

ust.1. Oplatę ustala się w wysokości co najmniej 1/2 opłaty maksymalnej określonej w rozdziałach 2–4, przy czym nie może ona przekraczać wartości przedmiotu sprawy, czyli 1/2 z 14.000 zł

ust.2. Ustalenie opłaty w wysokości wyższej niż określona w ust. 1, a nieprzekraczającej opłaty maksymalnej następuje z uwzględnieniem stopnia złożoności sprawy oraz nakładu pracy adwokata oraz wkładu jego pracy w przyczynienie się do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia sprawy, a w szczególności czasu poświęconego na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczby stawień w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjętych w sprawie, w tym czynności podjętych w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu, wartości przedmiotu sprawy, wkładu pracy adwokata w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie, a także trybu i czasu prowadzenia sprawy, obszerności zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności.

Tak więc punktem wyjścia dla określenia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata ustanowionego z urzędu jest ustalenie stawki opłaty maksymalnej, tj. w realiach niniejszej sprawy 14.000 zł, następnie obliczenie 1/2 tej stawki maksymalnej, tj. 7.200 zł, a następnie dokonanie oceny, czy zachodzą przesłanki do podwyższenia tej stawki do stawki maksymalnej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak jest podstaw do podwyższenia takiej stawki kierując się przesłankami § 4 ust.2. rozporządzenia, a zresztą na takie przesłanki nie powołuje się sam skarżący, ewentualnie kwestionując ocenę Sądu I instancji w tym zakresie.

Dlatego Sąd Apelacyjny uznając apelację w sumie za bezzasadną, orzekł jak **w pkt 1 sentencji na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.**

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono jak **w pkt 2 sentencji** według zasady odpowiedzialności za wynik postępowania określonej **w art. 98 § 1 k.p.c.**, a co do wysokości: odnośnie zwrotu kosztów zastępstwa, zgodnie z stawkami określonymi **w § 2 pkt 7 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1668)**, a to wobec faktu, że apelacja została wniesiona po dniu 27 października 2016 r.

Ponadto o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym orzeczono jak **w pkt 3 sentencji** w wysokości określonej stawkami zgodnie z **§ 4 ust 1 i 3, § 8 pkt 7 oraz § 16 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 1714) w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.**

SSA Jerzy Bess SSA Robert Jurga SSA Regina Kurek